

پیشگفتار مترجمان

امروزه در قرن بیست و یکم با تغییرات سریع فناوری و به دنبال آن تغییرات بازار کار و اشتغال روبه‌رویم. اگرچه پیشرفت‌ها و تغییرات سریع فناوری موجب تسهیل زندگی افراد شده است و فرصتهای جدیدی را برای اشتغال فراهم کرده است ولیکن تأثیر آن بر محیطهای کاری موجب شده تا مشاغل قدیمی و سنتی جای خود را به مشاغل جدید بدهند و نگرانی افراد برای حفظ مشاغل خود در دنیای پررقابت امروزی بیشتر شود. به عبارت دیگر، افزایش جمعیت و دگرگونی بازار کار، تخصصی و رقابتی شدن مشاغل، نگرانی از حفظ جایگاه و توان رقابت را برای شرکتها و سازمانها و نیز نگرانی از بیکاری و جابه‌جایی شغلی را برای نیروی کار افزایش داده است. این امر از یک سو نیاز به تجدید نظر در ساختار و تشکیلات، به‌روز رسانی فناوری مورد استفاده و رصد مداوم بازار را برای شرکتها و سازمانها ایجاب می‌کند. از سوی دیگر یادگیری مادام‌العمر و به‌روز رسانی دانش و مهارت شغلی را برای نیروی کار موجب می‌گردد.

امروز می‌دانیم که افراد صرفاً برای تأمین نیازهای مادی خود کار نمی‌کنند؛ کار نه تنها نیازهای جسمانی، روان‌شناختی و معنوی افراد را برآورده می‌سازد، بلکه کل زندگی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. شغل بر شیوه زندگی افراد تأثیر می‌گذارد. بین نقشهای شغلی با سایر نقشهای زندگی افراد رابطه تنگاتنگی وجود دارد. نگرانیهای شغلی افراد شامل ترس از بیکاری، عدم سازگاری شغلی، نارضایتی شغلی و سایر مشکلات شغلی بر عملکرد شخصی، خانوادگی و اجتماعی افراد اثر گذاشته و رضایت از زندگی را کاهش می‌دهد. در مقابل، برخورداری از شغلی دلخواه و داشتن رضایت شغلی سطح رضایت از زندگی افراد را افزایش می‌دهد. در نتیجه انتخاب شغل، آمادگی برای اشتغال، سازگاری با شغل و ادامه موفقیت‌آمیز آن

از موضوعات مهمی است که نیاز به راهنمایی و مشاوره شغلی را برای نیروی انسانی متقاضی اشتغال ضروری می‌سازد.

از نیازهای محسوس در رابطه با حوزه راهنمایی و مشاوره شغلی برخورداریم از منابع علمی روزآمد و کاربردی برای دست‌اندرکاران این حوزه است. کتاب حاضر یکی از منابع علمی و کاربردی در این زمینه محسوب می‌شود. نویسنده کتاب با ادغام نظریه و عمل به شکلی مختصر و مفید تلاش کرده است تا راهنمایی علمی و کاربردی را برای دانشجویان رشته مشاوره فراهم سازد. همچنین این کتاب می‌تواند به عنوان یک راهنمای عملی برای متخصصان مشاوره شغلی، مشاوره، روان‌شناسان بالینی و سایر متخصصان حیطه‌های بهداشت روانی مورد استفاده قرار گیرد.

امید است محتوای کتاب حاضر در رشد و ارتقای دانش و عمل دانشجویان و متخصصان حوزه مشاوره شغلی مثمر واقع شود. مترجمان از نظرات و پیشنهادات خوانندگان کتاب استقبال می‌کنند. لطفاً از طریق ناشر کتاب آنها را به ما منعکس کنید. در پایان بر خود وظیفه می‌دانیم که از همراهی کلیه اعضای خانواده‌مان در حین ترجمه کتاب تشکر کنیم. همچنین از کلیه کارکنان و مسئولان زحمت‌کش سازمان «سمت» که در انتشار این کتاب یاریگر ما بودند بسیار سپاسگزاریم.

پیشگفتار مؤلف

کتابهای نظری بسیاری درباره کار با مراجعان برای استفاده مشاوران و سایر متخصصان یاری رسان موجود است. متأسفانه، هیچ یک از این متون به خوانندگان نشان نمی دهند که چگونه این نظریه ها را به عمل در آورند. آنچه مورد نیاز است کتابی ساده و عملی است که همه نظریه های مربوط به رشد شغلی را تلفیق کند و به عمل در آورد. چارچوبی که من برای تلفیق این نظریه ها برگزیده ام، فرایند طرح ریزی درمان است.

هرچند الگوهای طرح ریزی درمان برای اجرای روان درمانی بسیار زیادند، اما هیچ الگویی نیست که متخصصان مشاوره شغلی بتوانند به کمک آن در مسیر طرحی حرکت کنند که به حل مشکلات شغلی مراجعانشان کمک کند. بنابراین، این کتاب با فراهم آوردن مقدمه ای فرایندمحور و عملی برای تأمین خدمات مشاوره شغلی، به نیازهای مشاوران شغلی با تجربه و تازه کار توجه می کند. بحث جامع درباره هر یک از نظریه های رشد شغلی را به سایر کتابهای درسی واگذار می کنیم. نویسنده در این کتاب موثرترین نظریه های رشد شغلی را مرور می کند و نحوه به کارگیری این نظریه ها را در تدوین طرحهای درمان برای مشاوره شغلی به تصویر می کشد.

این کتاب برای دستیابی به هدف خویش، نظریات را بر اساس تأکید آنها بر فرایند مشاوره شغلی دسته بندی می کند و این نظریات را مبنایی برای مفهوم سازی مشکلات شغلی مراجعان قرار می دهد. به علاوه، فرایند یک طرح ریزی درمان مؤثر در مشاوره شغلی، به خوانندگان نشان داده می شود. محتویات فصول شامل مراحل اجرای مصاحبه آغازین، جمع آوری اطلاعات شخصی و شغلی، فرایند ارزیابی و فرایند تدوین اهداف کلی، اهداف خاص و مداخلات برای هر یک از مراجعان است.

موضوع مراجعی به نام کتی در کل فرایند مشاوره شغلی دنبال می‌شود. مطالعه این مورد در به تصویر کشیدن و «زنده کردن» نظریات و همچنین فرایند طرح‌ریزی درمان در مشاوره شغلی کمک می‌کند. همچنین این کار، بر تعامل بین نظریه و عمل در مشاوره شغلی تأکید می‌کند. در فصل آخر نیز مجموع فرایند طرح‌ریزی درمان و مشاوره شغلی در ارتباط با مراجعی دیگر به خوانندگان عرضه می‌شود، با این امید که دیدن فرایندی بدون وقفه در طرح‌ریزی درمان مفید باشد.

من به افراد بسیاری که در نوشتن این کتاب از من حمایت کردند مدیونم. بیش از همه، از همسر من سپاسگزارم که نه تنها مرا حمایت و تشویق کرد، بلکه با سخت کار کردن این امکان را برایم به وجود آورد تا وقت آزاد بیشتری داشته باشم و این کتاب را کامل کنم. به همین دلیل تا ابد از او سپاسگزارم. از منتقدانی که با پیشنهادات مفیدشان به من کمک کردند نیز سپاسگزارم، از جمله لاری دی. اندرسن از کالج ریچلند، کامیل دی بل از دانشگاه فنی تگزاس، لی آن اشباک از دانشگاه اسکرنتون، استفن فیت از دانشگاه ایالت ایداهو، مارگارت پیندر از دانشگاه امبر و آن دی. پوریر شیر از کالج آریزونا شرقی. تشکر ویژه‌ای دارم از کارکنان انتشارات بروکس / کول، که کار کردن با آنها بسیار لذت‌بخش بود. تشکر بسیار ویژه‌ای می‌کنم از ایلین مورفی و جولی مارتینز برای حمایت و تشویق‌هایشان و همچنین پیشنهادات ارزنده و منابعی که به من معرفی کردند تا این کتاب را کامل کنم. در پایان، مایلم از پدر و مادرم، جان و بتی لپیتک و خواهرم، سوآن و خانواده‌اش تشکر کنم که با عشق و حمایت خود در طول تحصیل یاری‌ام کردند.

درباره نویسنده

جان لیتک رئیس بخش علوم رفتاری کالج ویلمینگتون در نیو کاسل است. او مؤلف چهار ابزار ارزیابی است که انتشارات JIST منتشر کرده است. این ابزارها عبارت‌اند از: سیاهه کاوش حرفه‌ای، سیاهه کاوش کار/فراغت، سیاهه موانع استخدام موفق و سیاهه نگرش به کاوش شغل. او دارای مقالات و کتابهای متعددی است که تاکنون به انتشار رسیده است. همچنین او سخنرانیهای متعددی در کنفرانسهای ایالتی، منطقه‌ای و ملی داشته است.